

ОСНОВНИ СТРУКТУРНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА СТРАНИХ ПОДРУЖНИЦА BASIC STRUCTURAL INDICATORS OF BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGN AFFILIATES

У 2021. години у Републици Српској пословало је 259 страних подружница са 30 542 запослених лица. Укупан промет који су ова предузећа остварила износио је 5,3 милијарди КМ, док је додата вриједност по факторским трошковима достигла више од 1,5 милијарде КМ.

Број страних подружница у 2021. години, већи је за дванаест предузећа у односу на претходну годину, док је број запослених лица већи за 0,8% или 247 лица.

Стране подружнице чиниле су 3,1% од укупног броја тржишно оријентисаних предузећа, односно предузећа обухваћених „Годишњим извјештајем структурних пословних статистика за 2021. годину“ (СПС). У укупном броју страних подружница највише их је у подручјима *Прерађивачка индустрија* 38,6%, *Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала* 25,1% и у подручјима услужних дјеланости такође 25,1%.

Државе чланице Европске уније имају највеће учешће у капиталу страних подружница у Републици Српској, 56,8%.

Од укупног броја запослених лица, добијених путем СПС истраживања за предузећа, 20,1% ангажовано је у страним подружницама. Посматрано по подручјима КД, највећи дио запослених у страним подружницама ангажован је у подручјима *Прерађивачка индустрија* 58,7% и *Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала* 18,6%.

Стране подружнице, у којима највеће учешће у капиталу имају државе чланице Европске уније, ангажују 66,2% од укупног броја запослених лица.

У укупно оствареном промету предузећа по СПС истраживању, стране подружнице учествују са 25,1%. Посматрано према подручјима дјелатности, промет страних подружница остварен је уз највећи допринос оних из подручја *Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала* 42,8% и *Прерађивачка индустрија* 34,1%.

Од укупног оствареног промета страних подружница, 51,5% остварују оне у којима највеће учешће у капиталу имају државе чланице Европске уније.

Учешће страних подружница у додатој вриједности по факторским трошковима из СПС истраживања је 25,4%. У стварању додате вриједности по факторским трошковима страних подружница највише доприносе подружнице из подручја *Прерађивачка индустрија* 39,1% и *Информације и комуникације* 20,5%.

У додатој вриједности по факторским трошковима страних подружница 51,8% учествују подружнице у којима највеће учешће у капиталу имају државе које нису чланице Европске уније.

Статистиком страних подружница обухваћена су предузећа из подручја индустрије (B, C, D и E), грађевинарства (F), трговине (G) и нефинансијских услуга (H, I, J, L, M, N, P, Q, R и S), према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010.

Основни структурни показатељи пословања страних подружница дати су према подручјима дјелатности, величини подружница и према државама у којима је сједиште страног власника са највећим учешћем у капиталу.

In 2021, there were 259 foreign affiliates operating in Republika Srpska, with 30,542 persons employed. Total turnover that these enterprises generated amounted to 5.3 billion KM, with value added at factor cost reaching over 1.5 billion KM.

Compared to the previous year, there were twelve foreign affiliates more in 2021, while the number of persons employed increased by 0.8% or 247 persons.

Foreign affiliates accounted for 3.1% of the total number of market-oriented enterprises, that is, of the enterprises covered by the "Annual report on Structural business statistics for 2021" (SBS). In the total number of foreign affiliates, the highest share was that of those in the sections Manufacturing with 38.6%, followed by Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles with 25.1% and in the sections of service activities also 25.1%.

EU member states had the highest share in capital of foreign affiliates, namely 56.8%.

Of the total number of employed persons obtained through the SBS survey for enterprises, 20.1% were employed in foreign affiliates. By section of the Classification of Economic Activities, of the total number of persons employed in foreign affiliates, majority were employed in the sections Manufacturing 58.7% and Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles 18.6%.

Foreign affiliates in which EU member states have the highest share in capital employed 66.2% of the total number of employed persons.

Foreign affiliates had a share of 25.1% in the total turnover of enterprises obtained through the SBS survey. The highest contribution to the turnover of foreign affiliates, by section of economic activities, was that of affiliates in the sections Wholesale and retail trade; repair or motor vehicles and motorcycles 42.8% and Manufacturing 34.1%.

Of the total turnover of foreign affiliates, 51.5% was generated by those in which EU member states have the highest share in capital.

The share of foreign affiliates in the total value added at factor cost obtained through the SBS survey was 25.4%. In the production of value added at factor cost of foreign affiliates, the highest contribution was that of affiliates in the sections Manufacturing 39.1% and Information and communication 20.5%.

Affiliates in which non-EU member states have the highest share in capital had a share of 51.8% in the total value added at factor cost of foreign affiliates.

Foreign affiliates statistics covers enterprises from the sections Industry (B, C, D and E), Construction (F), Trade (G) and Non-financial Services (H, I, J, L, M, N, P, Q, R and S), in accordance with the Clasification of Economic Activities KD BiH 2010.

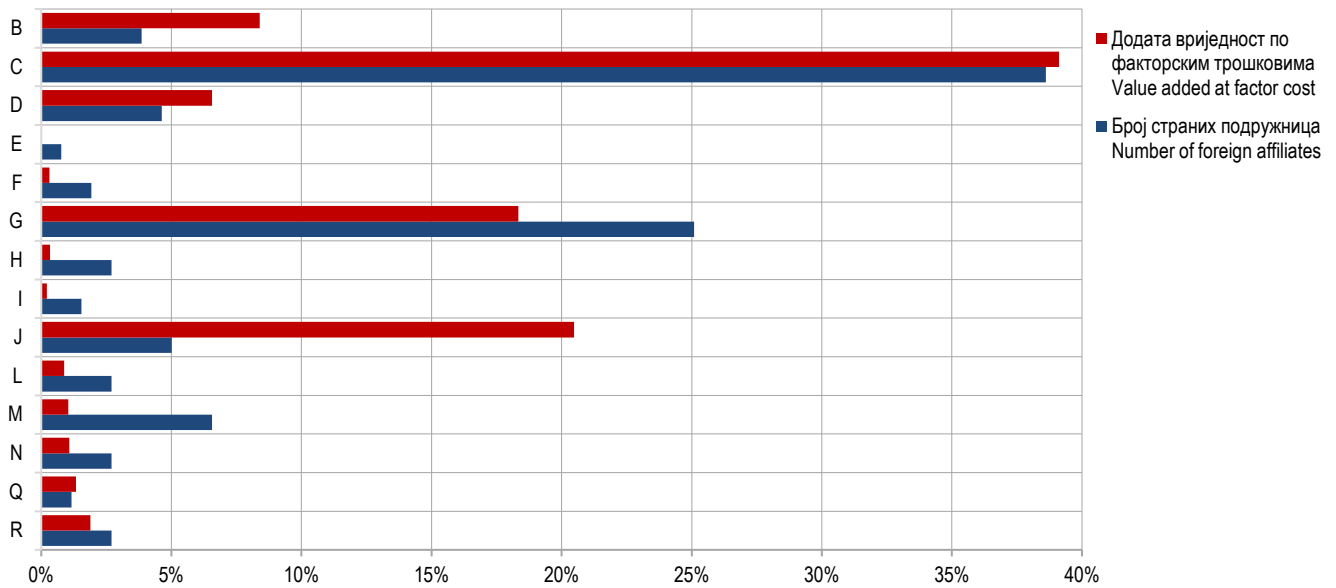
Basic structural indicators of business activities of foreign affiliates are shown by section of economic activities, size of affiliates and by country of headquarters of the foreign owner with the highest share in capital.

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ О ПОСЛОВАЊУ СТРАНИХ ПОДРУЖНИЦА, 2021.
BASIC INDICATORS OF BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGN AFFILIATES, 2021

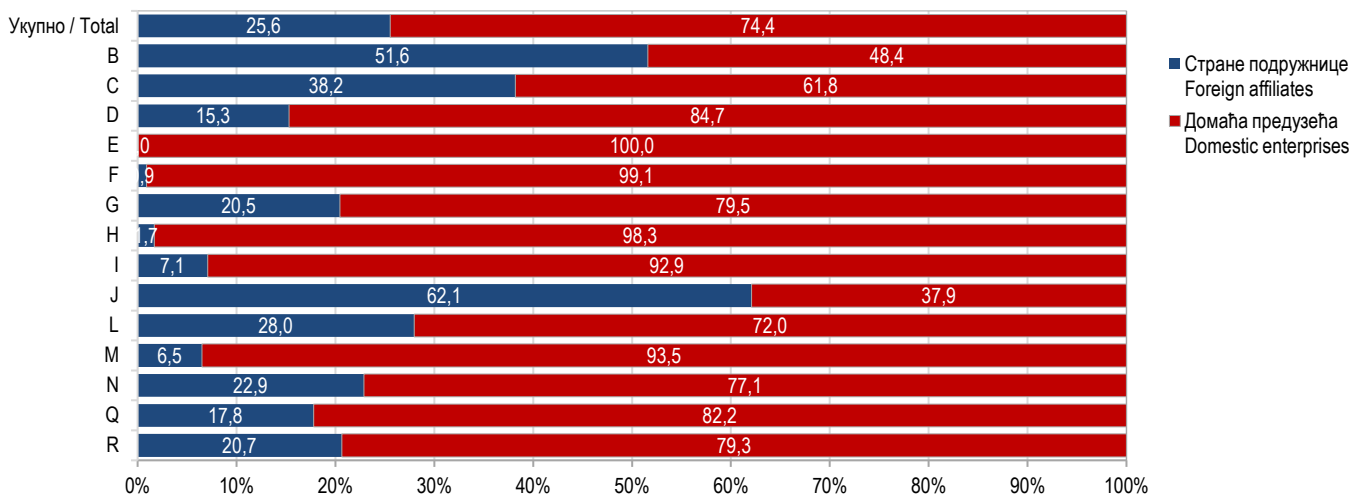
	Број страних подружница <i>Number of foreign affiliates</i>	Број запослених лица <i>Number of persons employed</i>	Промет <i>Turnover</i>	Вриједност производње <i>Production value</i>	Додата вриједност по факторским трошковима <i>Value added at factor cost</i>	Трошкови запослених <i>Personnel costs</i>	
Стране подружнице у Републици Српској, УКУПНО	259	30 542	5 348 062	3 318 141	1 546 676	671 011	<i>Foreign affiliates in Republika Srpska, TOTAL</i>
ПРЕМА ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛАТНОСТИ							<i>BY SECTION OF ACTIVITIES</i>
Подручја индустрије (В, С, Д, Е)	124	20 191	2 338 746	2 163 028	836 552	408 026	<i>Industrial sections (B, C, D, E)</i>
Грађевинарство (F)	5	101	13 003	11 459	4 880	1 701	<i>Construction (F)</i>
Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала (G)	65	5 692	2 291 588	440 255	283 674	120 884	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (G)</i>
Подручја нефинансијских услуга (H, I, J, L, M, N, Q, R)	65	4 558	704 725	703 399	421 570	140 400	<i>Non-financial services (H, I, J, L, M, N, Q, R)</i>
ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ (БРОЈУ ЗАПОСЛЕНИХ)							<i>SIZE BY NUMBER OF PERSONS EMPLOYED</i>
Мале (0-49)	161	2 310	975 244	457 621	218 718	64 903	<i>Small (0-49 employed persons)</i>
Средње (50-249)	66	7 170	1 666 660	860 105	330 098	151 526	<i>Medium (50-249 employed persons)</i>
Велике (250 и више) запослених)	32	21 062	2 706 158	2 000 415	997 860	454 582	<i>Large (250 and more employed persons)</i>
ПРЕМА ДРЖАВАМА У КОЈИМА ЈЕ СЈЕДИШТЕ СТРАНОГ ВЛАСНИКА СА НАЈВЕЋИМ УЧЕШЋЕМ У КАПИТАЛУ							<i>BY COUNTRY OF HEADQUARTERS OF THE FOREIGN OWNER WITH THE HIGHEST SHARE IN CAPITAL</i>
Државе чланице ЕУ, УКУПНО	147	20 229	2 756 229	1 812 531	745 247	385 013	<i>EU member states, TOTAL</i>
Аустрија	25	1 103	365 237	159 238	74 003	26 685	<i>Austria</i>
Италија	28	4 710	468 961	456 489	173 666	78 427	<i>Italy</i>
Кипар	10	514	255 883	36 183	24 043	12 776	<i>Cyprus</i>
Луксембург	4	637	14 535	11 267	6 355	7 725	<i>Luxembourg</i>
Њемачка	14	1 853	134 808	140 695	47 081	36 076	<i>Germany</i>
Словенија	21	4 292	281 697	279 098	111 090	69 362	<i>Slovenia</i>
Холандија	11	3 556	516 731	197 091	125 221	66 957	<i>Netherlands</i>
Хрватска	14	1 356	215 095	135 293	65 407	23 924	<i>Croatia</i>
Чешка	7	468	104 245	101 832	19 282	12 072	<i>Czech Republic</i>
Остале државе чланице ЕУ ¹⁾	13	1 740	399 037	295 345	99 099	51 009	<i>Other EU member state¹⁾</i>
Државе које нису чланице ЕУ, УКУПНО	112	10 313	2 591 833	1 505 610	801 429	285 998	<i>Non-EU member states, TOTAL</i>
Русија	5	1 416	726 092	104 043	44 981	39 098	<i>Russian Federation</i>
Србија	80	5 679	1 300 735	955 415	491 909	155 752	<i>Serbia</i>
Уједињено Краљевство	8	1 744	423 189	310 822	204 015	55 878	<i>United Kingdom</i>
Швајцарска	10	1 292	123 318	122 680	54 758	31 565	<i>Switzerland</i>
Остале државе ван ЕУ ²⁾	9	182	18 499	12 650	5 766	3 705	<i>Other non-EU member states²⁾</i>

¹⁾ Остале државе чланице ЕУ су: Белгија, Бугарска, Грчка, Ирска, Литванија, Мађарска, Пољска, Румунија, Словачка, Француска и Шведска.
Other EU member states are Belgium, Bulgaria, Greece, Ireland, Lithuania, Hungary, Poland, Romania, Slovakia, France and Sweden.

²⁾ Остале државе ван ЕУ су Кина, Норвешка, Сједињене Америчке Државе, Уједињени Арапски Емирати, Црна Гора, Сингапур и Хонгконг (Пореске оазе).
Non-EU member countries are China, Norway, United States of America, United Arab Emirates, Montenegro; Singapore and Hong Kong (off-shore financial centres).

Графикон 1. Број страних подружница и остварена додата вриједност, учешће по подручјима дјелатности, 2021.
Graph 1. Number of foreign affiliates and realised value added, share by section of economic activities, 2021

Графикон 2. Учешће страних подружница у укупној додатој вриједности подручја дјелатности, 2021.
Graph 2. Share of foreign affiliates in the total value added of sections of economic activities, 2021

Подручја дјелатности према КД БиХ 2010	Sections of economic activity according to KD BiH 2010
Вађење руда и камена	B Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	C Manufacturing
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	D Electricity, gas, steam and air-conditioning supply
Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине	E Water supply; sewerage; waste management and remediation activities
Грађевинарство	F Construction
Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	G Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Саобраћај и складиштење	H Transportation and storage
Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	I Accommodation and food service activities
Информације и комуникације	J Information and communication
Пословање некретнинама	L Real estate activities
Стручне, научне и техничке дјелатности	M Professional, scientific and technical activities
Административне и помоћне услужне дјелатности	N Administrative and support service activities
Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	Q Human health and social work activities
Умјетност, забава и рекреација	R Arts, entertainment and recreation

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Методологија за провођење истраживања усклађена је са европским статистичким стандардима и њен садржај прописан је ЕУ Регулацијом 716/2007 и регулативама за имплементацију 747/2008 и 364/2008.

Страна подружница, у смислу Inward FATS је предузеће које је резидент у Републици Српској, али је под контролом стране институционалне јединице. То су предузећа у којима је учешће страног капитала (једне или више држава) у укупном капиталу 50% и више. Подаци Inward FATS показују колико је учешће и колики је утицај страних подружница у домаћој економији.

Јединице посматрања су све стране подружнице које су садржане у подацима Структурних пословних статистика (СПС). Оквир страних подружница добијен је на основу листе Централне банке БиХ, засноване на Истраживању о директним страним улагањима.

Подаци статистике страних подружница резултат су статистичке обраде Годишњих извјештаја структурних пословних статистика и Годишњих финансијских извјештаја активних предузећа.

Резултати Структурних пословних статистика, односно статистике страних подружница производе се на бази директно прикупљених података за предузећа са 20 и више запослених лица и на бази Годишњих финансијских извјештаја за предузећа са мање од 20 запослених лица.

Дефиниције варијабли

Број страних подружница обухвата активна предузећа, која се баве тржишном производњом, а у већинском су страном власништву.

Број запослених лица обухвата број запослених и неплаћена запослена лица као што су власници, партнери, чланови породице који раде у предузећу, волонтери и др. Број запослених обухвата лица која имају заснован радни однос на неодређено или одређено вријеме са пуним или непуним радним временом. Бројем запослених обухваћени су сезонски радници, приправници и радници који раде код куће, лица у штрајку или краткорочном одсуству. Нису обухваћена лица на дугорочном одсуству. Запослени су плаћени од стране послодавца за извршени рад, а плаћање може бити у форми плате, накнаде, хонорара, награда, плаћања по комаду или плаћања у натури.

Промет обухвата обрачунате приходе од продаје властитих производа, пружених услуга и продаје робе за препродају током референтног периода, без ПДВ-а и сличних одбитних пореза. Искључени су попусти при продаји, снижења цијена, вриједност враћене робе, као и субвенције добијене од државе, остали финансијски и ванредни приходи.

Вриједност производње, је вриједност свих добара и услуга које су произвеле стране подружнице у току референтног периода.

Додата вриједност по факторским трошковима исказана је у бруто износу (без одузимања амортизације), а рачуна се тако да се вриједност производње у основним цијенама додају субвенције, а одузму трошкови пореза на производе и производњу и вриједност међуфазне потрошње.

Трошкови запослених су укупне накнаде запосленима током референтног периода, у новцу или у натури. Чине их бруто плате и накнаде плата, те остали трошкови запослених који имају карактер личних примања.

Величина страних подружница одређена је бројем запослених, према којем се разликују мале, средње и велике. Мале запошљавају, просјечно годишње, од 0 до 49 радника, средње од 50 до 249, а велике 250 и више радника.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Methodology used for the survey implementation is harmonised with the European statistical standards and its content is stipulated in the EU Regulation 716/2007 and in the implementation regulations 747/2008 and 364/2008.

Foreign affiliate in terms of Inward FATS is an enterprise resident in Republika Srpska, but controlled by a foreign institutional unit. These are enterprises in which the share of foreign capital (one or more countries) in the total capital is 50% or more. Inward FATS data present the share and influence of foreign affiliates on the domestic economy.

Observation units are all foreign affiliates covered by the Structural Business Statistics data (SBS). The framework of foreign affiliates was obtained on the basis of the List of the Central Bank of Bosnia and Herzegovina, which is based on the Survey on direct foreign investment.

Data of foreign affiliates statistics are the result of the statistical processing of Annual reports on Structural Business Statistics and Annual financial statements of active enterprises.

Results of Structural Business Statistics, ie statistics of foreign affiliates have been produced based on the directly collected data for enterprises with 20 or more persons employed, and based on the Annual financial statements for enterprises with less than 20 persons employed.

Definitions of variables

Number of foreign affiliates covers active enterprises operating commercially, which are majority foreign-owned.

Number of employed persons includes number of employees and unpaid employed persons such as proprietors, partners, family members working regularly in the enterprise, volunteers, etc. Number of employees covers persons who are employed on a temporary or permanent basis, working in full or part time. Number of employees includes seasonal workers, apprentices, people working from home, and persons on strike or on short-term leave. This number does not cover persons on long-term leave. Employees are paid by the employer for performed work and payments can be in the form of wage, salary, fee, gratuity, piecework pay or remuneration in kind.

Turnover covers calculated revenues from sale of own products, revenues from provided services and revenues from sale of goods for resale, during the reference period, without VAT and similar deductible taxes. Sales discounts, price reductions, value of returned goods, as well as subsidies received from the state, other, financial and extraordinary incomes are excluded.

Production value is the value of all goods and services produced by foreign affiliates during the reference period.

Value added at factor cost is shown as the gross amount (without depreciation deduction) and it is calculated by adding subsidies to production value at basic prices and subtracting product and production tax costs and value of intermediate consumption from it.

Personnel costs are defined as total compensation of employees during the reference period, in money or in kind. These consist of gross wages and salaries and other personnel costs having the character of personal income.

Size of foreign affiliates is determined by the number of employees and based on this classification foreign affiliates can be small, medium and large. Small ones employ between 0 and 49 persons a year on average, medium ones employ between 50 and 249 persons, while large ones employ 250 or more people.

Саопштење припремиле: Слађана Никић и Даница Бабић
e-mail: sladjana.nikic@rzs.rs.ba, danica.babic@rzs.rs.ba

Prepared by: Slađana Nikić and Danica Babić
e-mail: sladjana.nikic@rzs.rs.ba, danica.babic@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Владике Платона бб - Тел. +387 51 332 700 - Директор Дарко Милуновић, главни уредник - Излази годишње - Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - Приликом коришћења података обавезно навести извор

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Vladike Platona bb - Tel. +387 51 332 700 - Director Darko Milunović, Editor in chief - Annual periodicity - Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - These data can be used provided the source is acknowledged